СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 255. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 31. жовтня, 1924. VOL. XXXII. No. 255. Jersey City, N. J., Friday, October 31, 1924. THREE CENTS

Виборча боротьба ще більше заострюється.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Як зрештою можна було сподіватися, політична боротьба межи політичними партіями за послідних кілька днів незвичайно заострилася. Взаїмні обжалования часто переходять на просту кампанію чорнення.

Сенатор Гвілер закидував у своїй промові, виголошеній у місті Флинті, в стейті Мишиґені, що секретар стейту Гюз своїми політичними промовами помагає великим підприємствам застрашувати робітників, підсуваючи їм думку, що на случай упадку кандидатури Кулиджа й Доса в Америці настане велике безробіття. Гвілер навів ряд фактів, в котрих фабриканти мали сказати своїм робітникам, що їх праця залежить від виграної републиканців.

Гюз знова виголосив нову промову проти сенатора Ла Фолета, а міністер судівництва Стовн закидає поступовцям, що їм взагалі не ходить о конституцію.

Сенатор Ла Фолет виголосив промову в Скенектеді, в стейті Ню Йорк, в якій представляв велику електричну компанію Дженерел Електрик Ко. як великий монополь, вживаючої електрики.

СКАНДАЛ З ПРОГОЛОШЕННЄМ ПОДАТКІВ ЩЕ НЕ ПОКІНЧЕНИЙ.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Департамент судівництва, котрому департамент скарбу предложив до порішення питання, як поступати в справі проголошування податкових оплат, зроблених поодинокими людьми, рішився сеї справи не рішати роспорядком, але скористати з позвів, які богато людий внесло проти проголошування їх податків, та віддати цілу справу до вирішення судови. Поки суд вирішить справу, податкові уряди мають обовязок показувати податкові книги кождому, хто хоче до них заглядати.

КРОК ДО РОБЛЕННЯ ПОГОДИ.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Двох летунів вилетіло нині над забавкову площу, щоби розґнати навислі тяжкі дощеві хмари, які грозили розбиттем погоди. Вони взяли зі собою ладунок неелектризованого піску, який після виводів дра Ворена, професора Ґарвардського університету, мавби розґаняти дощеві хмари. Проба справді удалася, бо як летуни пустили на хмари сей пісок, хмари розлетілися й дощу не було.

Сей факт дає великі надії ученим, що вони потрафлять придумати спосіб на викликуванне і відкладанне дощу.

БОЖЕВІЛЛЯ И СМЕРТЬ ВІД ҐАЗУ.

ЕЛИЗАБЕТ, Ню Джерзі, 29. жовтня. — Наслідком наукових проб, які роблено з якимсь новим ґазом у фабриках нафтового підприємства Стендард Ойл Ко., ряд людий захорів сильним божевіллем. Досі захоріло в той спосіб 31 особа, а з того 4 особи вже померли.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ВИБОРЧИХ ВИДАТКІВ.

ВАШИНГТН, 29. жовтня. — Сенатовий комітет, що розсліджує виборчі видатки, відкрив цікаві факти про видатки републиканського комітету.

Показалося, що недавна візита нюйорських акторів у Білому Домі, була зорґанізована републиканським партійним зарядом і що за неї сей заряд заплатив близько півтора тисячі долярів.

БОМБА В ДОМІ МЕЙОРА МІСТА.

НАЙЛС, Огайо, 29. жовтня. — В домі мейора сього міста Кистлера вибухла бомба і знищила своїм вибухом цілу його передну частину.

Поліція догадується, що підложенне бомби має щось спільного з боротьбою межи Ку-Клакс-Кленом та його противниками, Лицарями Горіючого Кола. Обі сі орґанізації попросили заряд міста о дозвіл на параду вулицями міста на той самий день. Мейор дав дозвіл Кленови, бо мовляв Клен просив перший. На се друга орґанізація загрозила, що вона відбуде свій похід без дозволу мейора. Ся боротьба викликала в місті поважне розяренне, наслідком котрого відай і було підложенне бомби.

НАЙБІЛЬША ГЛУБІНЬ НА СВІТІ.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Ґеольоґічний уряд каже, що його інжинерам вдалося найти найглибше місце на землі. Лежить ся глубінь на Тихому Океані, яких 50 миль від побережа Япону, та має 32,644 стопи або понад 6 миль глибокости.

ВБИЙСТВО ПРОВІДНИКА ДУХОБОРІВ.

ВАНКУВЕР, Британська Колумбія, 29. жовтня. — На поїзді зелізниці Канадиєн Песифик, як він переїздив коло міста Нелсона, вибухла бомба, і від неї згинув Петро Вареґін, звісний провідник канадійських духоборів, відомої московської секти, якої представники втікли сюди свого часу перед царськими переслідуваннями.

З Вареґіном погибло ще 5 других осіб, а 10 других віднесло тяжкі рани. З них відай ні один не мав нічого спільного з Вареґіном. Вибух вирвав тіла вбитих з воза та відкинув далеко на поле.

ПРОБИЛИ ТУНЕЛЬ ПОПІД ГУДСОН.

НЮ ЙОРК, 29. жовтня. — Тунель межи Ню Йорком та Ню Джерзі попід Гудсон на викінченню. Нині висаджено динамітом послідну перегороду межи тунелем, який рито від нюйорського боку, та тунелем, який пробивано з нюджерського боку. На сю хвилю були заповіджені врочисті паради під землею, але їх відложено через несподівану смерть начальника міського будівельного уряду Ню Йорку, котрий найбільше причинився для переведення пляну.

РЕВІЗІЇ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 6. жовтня ц. р. о годині 3. в ночі впала до Тирильча коло Сокаля трома шляхами польська поліція. Кожним шляхом увійшло по 10 поліцаїв. Після маршу послідували ревізії у місцевого священика о. Володимира Купчинського у пп. Лісінецьких, у дяка Василя Олійника, у громадян Миколи Дзюби, Івана Кутасевича, Івана Худоби, Трофима Гуцуляка та кількох инших. Шукали за зброєю, забороненою літературою, бібулою та за дезертирами і нічого не знайшли. Ранком покинули три відділи зеднані в один Турильче.

ПОЛЬСЬКІ КРУТІЙСТВА.

З Варшави повідомляють, що в відповідь на інтерпеляцію посла Сергія Козицького і товаришів у справі тенденційного звільнювання кондукторів української національности в области львівської дирекції зелізниць „вияснив" польський міністер зелізниць, що з огляду на надмір зелізничого персоналу і зменшенне руху на лінії Львів—Здолбунів заряджено між иншим редукцію кондукторів, причому „національні огляди не грали (?) ніякої ролі".

ПІЛСУДСЬКИЙ НЕ ЦІЛУВАВ РАБІНА.

З приводу побуту Пілсудського в острожській синаґозі, розкричалися вшехпольскі часописі, що Пілсудський поцілував витаючого рабіна в руку. Тепер дотичний рабін поміщує в часописях спростованнє, в якому доказує, що того цілування не було і не могло бути, бо мойсеєві обряди виключають того роду пошани.

З ХРОНІКИ БАНДИТИЗМУ.

В селі Блажовій, ряшівського повіту убито двох Жидів і забрано їм доляри. Бандити, яких назвиска відомі поліції, втекли в напрямі Динова. В селі Буківцях ліського повіту 6 озброєних бандитів напало на коршму Рифки Шабес. Стерроризувавши мешканців, бандити забрали 390 долярів, дорогоцінности і білля.

ПЕРЕІМЕНУВАННЯ БАХМУТА.

Постановою Укр. Ц. В. К. переіменовано місто Бахмут на Артемовск — в память забитого комуніста Артема.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИЙСТВО В ЩИРЦІ.

Недавно приїхав до Щирця, під Львовом, якийсь чоловік, який своїм поведеням звернув на себе загальну увагу. Кількож жидівських студентів вибралося навіть до поліції з домаґням придержання його. Тоді він зострілив до ґрупи Жидів, які ішли на поліцію при чому поклав трупом торговця Бірнберґа. Зараз по вистрілі він почав тікати в напрямі Семинівки. Пошукуваня поліції виявилися безуспішними.

РАДІО-ВАРІЯТ.

До одного з віденських поліційних комісаріятів зголосився 46-літний мущина, який жалувався що від кількох днів хтось з другого помешкання засипує його радіовими лучами. Цілими днями сидячи в своїй хаті — оповідав він, — чує, що про нього всюди говорять. Нещасний просив зовсім поважно, щоби його „вилучити" зі станції, бо инакше він за себе не відповідає. Нещасного радіо-Варіята „влучили до дому божевільних.

МЕДВЕДІ В КАРПАТАХ

Щораз частійше трапляють ся у східних Карпатах пригоди з медведями, яких розмножилося дуже много. Недавно якось на чеськім пограничу в околиці рожанки сколівського повіту напав на чеського жандарма медвідь. Жандарм ранив його стрілом, але медвідь кинувся на нього і забив. В тійсамій околиці трапився теж другий випадок, де медвідь забив місцеву жінку.

ЩАДНИЧА КНИЖОЧКА ВІД КОЛИСКИ.

В одній місцевости в Саксонії постановила рада щадничої каси, що кожна новонароджена дитина тої і сусідних місцевостий повинна повинна дістати в подарку щадничу книжечку зі зложеними на її імя трома марками капіталу.

НАПАД НА СВЯЩЕНИКА В КОРЧЕВІ.

До Діла пишуть: Дня 7. жовтня о год. 11 вечер вдерлося до помешкання гр.-кат. пароха о. Дуркота в Корчеві коло Угнова, кількох уоружених осібняків. Пароха і його сина, що ставили опір, тяжко поранили баґнетами, наслідком чого парох до кількох годин помер, осиротивши жінку з кількома дрібними дітьми.

КОПАЛЬНЯ СРІБЛА В НОРВЕҐІЇ.

З Християнії доносять, що в Норвеґії викрито копальню срібла, яке знайдено в такій скількости, як ще нігде досі не натрапили.

КРАДІЖ У ЦІСАРСЬКІЙ ПАЛАТІ В ШЕНБРУНІ.

Якийсь невідомий справник викрав з цісарської палати в Шенбруні, з кімнати, що в останніх часах була кабінетом б. цісаря Карла річи великої історинної вартости, що находилися на столі до писання.

МАГАЗИНИ КОМУНІСТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВАРШАВІ.

У Варшаві арештовано якогось Макса Вольфа, який при вул товаровій ч. 55 мав склад комуністичної літератури.

НАПАД НА СВЯЩЕННИКА.

На польського пароха Свеніховиць, ліщинського декана о. С. Фріске, напало кілька бандитів, які зажадали від нього 30,000 золотих. Наляканий священник видав бандитам ключ до шафи з якої забрали 600 золотих, 35 марок і 5 долярів готівкою, ріжні річи.

ШКОДИ ПОВЕНІ.

Петербурська повінь спричинила величезні шкоди. Матеріяльні шкоди підраховано на суму 33 міліонів золотих рублів. Ріжні державні установи понесли шкоди на суму 10 міл. рублів золотом. Число потерпівших наслідком повені 47,392. Жертви в людях ще не підраховані.

ХРИСТІЯНІЯ БЕЗ ВОДИ.

Хтось кинув бомбу на водопроводи Християнії, столиці Норвеґії, наслідком чого знищена головна рура водопроводу і ціле місто лишилося без води.

ПІДЗЕМНИЙ ТЕАТР.

Італійські часописі повідомляють, що Анунціо буде з своїй посілости Ґардоне підземний театр на 40 місць, з яких кожде буде коштувати тисячу фунтів стерлінґів.

ЖЕРТВА ПРАЦІ.

В друкарні львівського бурмістра Наймана упала оноді під машину накладачка Процівна, при чому зломила собі обі ноги. Нещасну відвезено в грізному стані до шпиталя.

Консерватисти осягнули велику побіду у виборах до англійського парляменту.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — У вчерашніх виборах до англійського парляменту консерватисти осягнули велику побіду. Невдачу потерпіли ліберали і Партія Праці.

Сьогодня досвіта був відомий вислід виборів лише майже з половини виборчих округів.

Досі відомо, що консерватисти здобули 160 посольських місць, Партія Праці 72, а ліберали всього 22 місця.

Ліберали понесли більшу страту аніж Партія Праці.

Сподіваються, що консерватисти в новому парляменті мати-муть запевнену значну більшість.

ЗНАЧІННЄ ВИБОРІВ.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Побіда консерватистів при вчерашніх виборах до британського парляменту значить, що консерватисти прийдуть до власти.

Новий кабінет буде консервативний. Премієром знову буде Стенлі Болдвин, а міністром закордонних справ лорд Керзон.

Нове правительство Великої Британії переведе важні зміни, які консерватисти заповіли перед виборами.

Вони заповіли:

1. — Відкиненне англійсько-російського договору.
2. — Підперте для Ліґи Народів на практичних основах.
3. — Полекші для домінїй великобританської імперії при настанові мита для імпорту.
4. — Зменьшенне дорожні і безробіття.

ПАРТІЯ ПРАЦІ І ЛІБЕРАЛИ.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Партія Праці при вчерашніх виборах здобула більше голосів виборців, але се їй не помогло до здобуття більшости в парляменті. Всіх міністрів з Партії Праці перевибрано.

Натомісць ліберали стратили і в голос ах виборців і числі посольських місць. З їх страти скористали головно консерватисти, бо Партія Праці, хотяй здобула більше голосів виборців, стратила у числі послів.

Провідник лібералів Герберт Есквит упав. Кажуть, що тепер він вже усунеться від політики.

ПАНІ ЕСТОР ПОБІДИЛА.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Пані Естор, родом Американка з Верджінії, побідила при виборі проти кандидата з Партії Праці.

БОРОТЬБА З БЕЗРОБІТТЄМ НА УКРАЇНІ.

Безробіття, що було припинилось на Україні, знов починає збільшуватись. Тепер усіх безробітних понад 100 тисяч, а найбільше припадає на робітників фізичної праці. Центральна комісія боротьби з безробіттям у Харкові намітила низку нових заходів, щоби допомогти безробітним. Побільшено передовсім сітку домів робітників, де буде влаштовано майстерні.

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ НА УКРАЇНІ.

На Україні заповідається тепер 2 сензаційних політичних процеси, Перший у справі вбивства сільського кореспондента Малиновського. Малиновський дописував до ґаз. „Червоний Миколаїв". У дописях демаскував злочинну роботу сільських комуністичних головачів, наслідком чого їх викидалося з партії. З помсти за це Малиновського вбили. У вбивстві замішано більше число таких здеґрадованих наслідком дописів Малиновського комуністів. Процес відбувається в Миколаєві.

Другий процес має відбутися в Одесі проти б. начальника червоної кавалерійської школи Сосядова, Сосядов покінчив за царських часів Петербурський Кадетський Корпус і був офіцером царської армії. У перших днях жовтневої революції перейшов на радянську службу. Від 1922 р. був начальником кавалерійської школи. Сосядов, будучи на тому становищі, зносився зі „священим терористичним загоном", на чолі якого стояле Іванів і Ґонта. Їм давав Сосядов докладні інформації про склад залоги, її настрій а також про пересування протиповстанчих загонів. Щоби достарчити Іванову і Ґонті коней, він розробив плян нападу на стайні кавалерійської школи, чому перешкодило ДПУ. Від спільників він вимагав, щоб на випадок удачного перевороту як слід оцінено його заслугу. Обвинувачують його за те, що займаючи відповідальну посаду, мав зносини з повстанцями, які виконували завдання румунського ґенерального штабу з метою поваления Радянської влади. Злочини, яких він доконав, передбачені ст. ст. 64 і 213 карного кодексу.

ВИЙМКОВИЙ СТАН.

Виймковий стан мають завести на Поліссю і — мабуть — у сусідних „кресових" воєвідствах, гадаючи такими примітивним робом протиділати нездоровій атмосфері, з якої родяться такі події, як напад на урядовий потяг під Лунинцем.

НЕМА НАДІЇ ДЛЯ МОНАРХІСТІВ.

БЕРЛІН, 27. жовтня. — Бувший німецький канцлер Вірт заявив, що монархісти не виграють при виборах в Німеччині.

З ПОЛЬСЬКИХ ЗЛОДІЙСТВ.

Гібнер, міністер внутрішних справ, мабуть теж впаде жертвою компромітації своїх підвладних, воєводи Довнаровіча, та команданта поліції Меновіча, що не вважаючи на сильний конвой, яким оточились дозволили бандитам пограбувати під Лунинцем весь потяг й самі, разом з епископом Лозінським, утекали пішки без верхнього убрання.

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ОСІНЬ, А ЗА НЕЮ ПРИЙДЕ І ЗИМА.

В осени і в зимі українські товариства будуть уладжувати вистави ріжних штук, а приготовлятись вже зачнуть небаром. Тому пишіть по найновійший цінник до Книгарні „Свободи".

ВИЙШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.

ЦІНА 30 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 2.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За зміну зміни адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Адм. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Резолюції приняті третим Конґресом Обєднання.

Заступники українського народа в Америці, зібрані дня 28. жовтня ц. р. в Філядельфії, Па. на Третім Конґресі Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, віддавши найглибшу пошану поляглим і живучим мученикам, героям і оборонцям української державности, повзяли слідуючі ухвали:

I. БОРОТЬБА ЗА СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

1) Як попередні Конґреси Обєднання так і теперішний стоять непохитно при ідеалі нашої нації: ОДНІЙ, НЕПОДІЛЬНІЙ, САМОСТІЙНІЙ, СОБОРНІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

2) Конґрес стверджує, що український нарід на всіх своїх землях не є власним господарем та що влада на тих землях знаходиться в руках його ворогів.

3) Конґрес заявляє, що український нарід не тільки, що не погоджується з ніодною окупацією своїх земель, але ще до того веде весь час з окупантами важку, неустанну боротьбу.

4) Конґрес заявляється дальше за дальшою безоглядною боротьбою з окупантами, вважаючи боротьбу з ними одиноким правильним шляхом до визволення і добуття державної независимости.

5) Тому то Конґрес остерігає українське громадянство Західної України перед спробами Польщі заманити їх до фіктивних угодових пертрактацій.

II. ПРОДОВЖЕННЄ ПРОПАҐАНДИ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ ЗА КОРДОНОМ.

Конґрес сверджує що наша державницька пропаґанда за кордоном дуже підупала з великою шкодою для визволення українських земель.

Конґрес стверджує дальше, що причиною цего є та обставина, що не маємо політичного центра за кордоном, якого призначеннем малоби бути між іншим і ведення державницької пропаґанди перед світом.

По тій причині Конґрес взиває в першу черґу Соймову Репрезентацію і політичні партії Західної України до негайного утворення закордонного представництва для ведення пропаґанди і правного заступства в імени краю національно-державницьких змагань нашого народа.

III. УТВОРЕННЄ ОДНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРА.

Утворенне зах.-укр. закордонного політичного центра не противиться в нічім змаганню утворити оден всеукраїнський, політичний центр для Соборної України. Навпаки Конґрес є тої думки, що утворенне такого всеукраїнського центра лежить в державнім інтересі нації. Конґрес є ще тої думки, що на чолі такого всеукраїнського центра повинна стояти одна особа і поручає всім членам Обєднання взяти цю справу під зрілу розвагу й висказати свої погляди.

IV. БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ.

Конґрес вказує свою глибоку пошану Українському Студентству, яке так твердо боронить наших національних прав на світових студентських зїздах, а у себе дома веде від чотирох літ завзяту, повну самопосвяти боротьбу за українські Високі Школи у Львові.

Конґрес погоджується вповні з студентством в тім напрямі, що справа укр. школи є під теперішний мент в першій мірі справою політичною, яка може бути вирішена тільки при цілковитій зміні дотеперішнього політичного режіму на західно-українських землях.

V. ДОПОМОГОВА АКЦІЯ ДЛЯ СТАРОГО КРАЮ.

Конґрес взиває весь український загал в Америці до видержання в дальшій боротьбі та більшої жертвенности на край.

Ми мусимо дати поміч тим, що не хилять в низ нашого прапора, що мимо страшних терпінь та нужди, мимо ляцьких вязниць та шибениць з вірою в краще майбутнє йдуть в дальший бій та нищать наших ворогів. Тому не сміє бути в наших рядах тих, що отягаються від жертви для тих наших братів, з яких вороги живцем кров точуть за те тільки, що вони боронять прав свого народа.

Наш дух і наше серце хай буде звернене в сторону Рідного Краю, бо тільки в сей спосіб приспішимо наше визволенне.

Третий Конґрес закликує українську іміґрацію в Америці піддержати матеріяльно й морально кожду акцію українського народа, яка зміряє до його скріплення в боротьбі проти окупантів української землі.

Третий Конґрес Обєднання спеціяльно підчеркує потребу піддержання Рідної Школи. В час, як польська екстермінаційна політика підносить свою злочинну руку на українське приватне шкільництво, Рідна Школа є тою національною твердинею, від піддержання котрої не може відтягнутися ніодна одиниця, котра хоче вважатися членом української нації.

Конґрес вважає, що кожда українська кольонія повинна стреміти не лишень до переведення час від часу заряджених складок на коляду й складки „осінного листка", але й давання постійної правильно впливаючої допомоги на цілі українського шкільництва.

Конґрес підчеркує факт, що сини українського народа, які віддали все, що мали, на жертвеннику української держави, на наш великий сором ходять просити допомоги в тих, проти кого вони боролися. Тому Конґрес припоручує українських военних інвалідів памяти українського громадянства на іміґрації.

Конґрес підчеркує факт, що після краєвого звіту, десять тисяч военних сиріт викинених без опіки загибає на чахотку й други недуги, — і закликає українське громадянство в Америці до піддержання сих жертв ворожої окупації українських земель.

Конґрес звертає спеціяльну увагу на потребу піддержання акції Військової Орґанізації.

ДОПОМОГА ДЛЯ ІМІҐРАЦІЇ.

Третий Конґрес „Обєднання" звертається до всіх делеґатів, щоби вони своїм впливом і авторітетом на місцях підпирали акцію „Товариства Української Молоді в Ню Йорку", котре провадить допомогову акцію для молодежи в краю й на еміґрації.

VI. ШКІЛЬНИЦТВО.

Третий Український Конґрес, свідомий сього, що молоде покоління української іміґрації скоро забуває своє українське походженне та зриває всякі зносини з пнем українського народа в старій Батьківщині, підчеркує значінне української школи в Злучених Державах та припоручує новому урядови Обєднання, щоби він поробив заходи коло започаткування українського народного шкільництва в Америці.

УКРАЇНІЗАЦІЯ

Київський Губком Комуністичної Партії (б) України в справі українізації.

На поширених зборах Київського Ґуберніяльного Комітету Комуністичної Партії (б) України з вересня ц. р. прийнято такі постанови в справі українізації:

1. Констатується, що робота по українізації нашого радянського, господарського та кооперативного апарату переводиться вколо.

2. Партійні осередки й професіональні орґанізації в переведенні національної політики приймають мало участи.

3. Для досягнення відповідних наслідків у цій роботі перевести з 1. жовтня ц. р. двохтижневу кампанію. Впродовж двохтижневика перевірити пророблену роботу по партійній, радянській та професійній лінії, а також втягнути всі партійні орґанізації та професіональні спілки в активну роботу по переведенні в життя національної політики.

4. Доручити Аґітпропові (?) виробити обіжник по переведенні двотижневика та підготовити всі необхідні матеріяли.

5. Доручити Комісії для перевірки установ, перевести іспити в кількох установах, щоб виявити ступінь підготовлености співробітників, а також виявити тих осіб і ті установи, які саботують при переведенні національної політики. Список їх повинен бути надісланий до Губвиконкому та до Бюра Губкому. Супроти винних в цім напрямі вживати в адміністративному порядку рішучих заходів.

6. Уважається необхідним приступити негайно до орґанізації курсів по українознавству для відповідальних членів партії. Курси повинен орґанізувати Аґітпроп.

7. Всі члени партії, що працюють в радянських, кооперативних та господарських орґанізаціях повинні обовязково відвідувати курси українознавства разом з иншими співробітниками даних установ.

8. Курси повинні обовязково відвідувати всі відповідальні та технічні робітники радянських та господарських орґанів.

9. Запропонувати установам, що закінчили роботу на курсах в обсягу першого циклю, перейти до орґанізації курсів другого циклю.

10. Доручити загальне керовництво курсами та обслуґування їх з методольоґічної та програмової сторони Ґубнаросвіті та Аґітпропові.

11. Ґубнаросвіта та Ґубпрофрада повинні поповнити українською літературою книгозбірні при спілках, клюбах та установах.

12. Комуністичним осередкам, профспілкам та установам необхідно побільшити передплату на українські часописи для робітників та службовців.

13. Всім відділам союзних установ, що працюють на Київщині, слід приступити до українізації по своїй лінії, в такий спосіб, щоб все листування в межах України провадилося тільки українською мовою.

14. Дати директиву через Губком тим товаришам, що знають українську мову, щоб вони обовязково виступали з промовами на українській мові на всіх зібраннях та зїздах.

15. Перевести перевірку українізації на Бердичівщині та Шевківщині (Канівщині — Ред.), куди вислати комісію у складі представників Ґубкому, Ґубвиконкому, кооперативу та Ґубпрофради.

КЛОПІТ З БАНДИТАМИ.

(Лист з Волині).

Як не заспокоюють себе польські „можновладці", розсівшися на наших землях, але чим далі, тим більше відчувають непевність свого „державного підприємства" (польонізація та кольонізація!), наслідком чого зростає справжня трівога...

Західна Волинь, як і вся Україна, не потребують собі якогось „закордонного центру", чи „спеціяльного дмухала", яке роздмухувало-б у ній дух незадоволення своїм положенням, бо сама по собі є тією силою, якої ніякий чужинець не зможе приборкати й прибрати до рук...

Ті „благодаті", як, як „із рогу достатку" сиплються з Варшави на голови волиняків у формі „законів про мову", „циркулярів про новий стиль", „роспоряджень про додаткові данини", що нищать морально й матеріяльно все селянство, — вже давно стали причиною повстання народнього протесту, який нарешті знайшов свій реальний вираз у т. зв. „бандах", що є одвертою боротьбою з насильством окупанта...

Ще не так давно польська влада висилала на Україну узброєні ватаги Петлюрівців, а польська преса захоплювалася „українським безладдям", а тепер одноголосно звертаються до українського радянського уряду, закидуючи йому орґанізацію таких-же відділів проти Польщі. В таких випадках, звичайно, все ясне: „Знає кітка, чиє мясо зїла"... А тому, як „засіб самоохорони", польська влада вважала необхідним запровадити на „кресах всходніх" надзвичайний військовий стан і „змилітаризувати" всю цивільну владу, замінивши воєвод — ґенералами, а старост — полковниками і т. д. і т. п., ґен аж до безкінечности...

Однак, не встигли ще зліквідувати справу з нападами „диверсийскей банди" на місто Столпці та розігнати по лісах декілько дрібнійших ватаг на Остріжчині та Рівенщині, як появилися такі-ж банди аж на Ковельщині й ґен на Поліссю та Підляшу, що вже цілком зпанталичило воєвод-ґенералів. Особливо занепокоїв усіх „бандитскі напад" на потяг в районі Лунинця, в якому їхала „сметанка" цілого Поліського воєводства, а саме: сам воєвода, командуючий місцевими військовими силами, комендант округової поліції, єпископ і сила силенна всякої охорони. Не дивлячись на це все, вже близько Лунинця, в останньому ваґоні стався вибух бомби й потяг зупинився. І як тільки він зупинився, то зразу-ж був оточений якимись озбройними людьми, серед яких було чимало в поліційних мундурах, які й перевели „основну ревізію" всіх ваґонів, забравши від подорожніх коло 200,000 злотих і всіціннійші річи, до яких включили зброю воєводської охорони. При тій „ревизії" дехто з подорожніх пробував було боронитися, але зразу-ж мусіли залишити свій замір, бо один із них ліг трупом, а декілько зісталися тяжко поранені. „Бандиці", скінчивши „ревизію", відчепили паротяг і пустили його самого в бік Лунинця, а весь потяг залишили серед лісів, де й самі зникли...

Зорґанізована через якийсь час погоня, досі зловила всього 4 участники нападу, від яких довідалися, що „бандитска" ватага є повстанчим загоном отамана Калиненка, яка налічує до півсотні постійних членів і яка ніби-то сховалася в Христинівських болотах, в околицях сел Богданівки та Плотниці. Останні повідомлення польських газет з приводу цеї погоні досить суперечливі, бо коли „Век Нови" подає, що „банди сон оточоне", то „Ґазета Поранна" запевняє, що на допомогу лунинецькій ватазі прийшли якісь инші ватаги. Наскілько це годиться з правдою, — важко сказати. Безперечним фактом є низка нових нападів, одночасно в декількох місцях, що цілком стероризувало ліквідаційну акцію польської поліції та тійска. Цікаво, що при цих змаганнях, ще не було випадку зради з боку селян, як також ні одного доказу про їх участь у цих ватагах. Як видно, то плян цеї боротьби є уложений по пляну партизанської боротьби на Великій Україні, яка тривали там більше трьох літ і утишилися щойно тепер, коли радянський устрій став набірати дійсно українських форм і став відповідати духово-культурним та економічно-господарчим вимогам більшости української маси.

На західних українських землях, що під Польщею, далеко ще до яких-би то не було „українських форм" урядування і в той час, коли в Галичині все залежить від „політики, тактики та інтересу" інтеліґенції, що виросла на ґрунті австрійської конституційности і що все шукає „правної підстави", на Волині такої інтеліґенції нема і Волиняки все беруть просто: **є насильство, мусить бути протест.**

Щоби не було цього протесту, треба щоб не було причин до його повстання, себ-то: польский уряд мусить негайно занехати дотеперішню політику польонізації та кольонізації і піти на зустріч національним і соціяльним домаганням українського населеня...

На жаль, ці домагання закищо думає „задовольняти" митрополит Діонизій, який перетягнув до себе на службу бувшого редактора-видавця „Нашого Світу" і за його „старанням" випускає тепер „спеціяльний" двотижневик **„Духовна Бесіда".** Перше число цеї „Духовної Бесіди" свідчить про те, що до такого „задовольнення" дуже і дуже ще далеко...

К. Л—вич.

1924 р. 8. жовтня.

ПРОБУДЖЕННЄ ПОЛІССЯ.

Холмська ґазета Наше Життя містить таку допись із села Білої над Горинем, повіту Столин, на Поліссю:

Ніч. Тепла осіння ніч на Поліссю. Не спиться. Думка за думкою лине і встають згадки і безнадійність життя пригнітає. Чи-ж безнадійне воно? Ні! В цій веплій кімнатці пахнуть квіти, дивляться в вікно зорі так спокійно і тихо. Не спиться... Надто сильні враження дня. Сьогодня було у нас ... в Удрицьку. Біля церкви зібралися люди з далеких сіл, шепотіли: „казав Новчим, а він завше, все знає, що буде наш посол, буде промовляти — цікаво чи в церкві?" Я озвалася — „Ні, люде, в церкві він говорити не буде, а скінчиться Служба Божа і тоді буде віче". Люде жахливо зглянулись, їх страхало і моє убрання панночки і те, що я молода дівчина, з вигляду панянка, балакаю з ними. Я зрозуміла, що мене боялися; в ту-ж мить зауважила чиюсь високу постать. Я пізнала відразу — це був пос. Підгірський. Я згадую всю його промову. Чула в дитячих роках байку-мрію про воду цілючу живучу — так ця промова була цілюча і живуча для всіх нас вічовиків. Ця розумна і горда постать, ця мова щира!..

Біля мене стояв старенький дідок і радісно сміявся, молодиця допитувалась мене, чи це поляк, коли сестра, сміючись, відповіла „поляк", як жахливо вона подивилась! Я заспокоїла шш.

Що там тії закони великі, що там ці вироки сойму та сенату! До нас промовляла за довгі роки наша людина сміливо, чесно, завзято, гордо і промовляла на своїй мові! Скінчив. Тихенько заплескали люде і, як би засоромились, кинули і стали радитись і тісно обступили посла навкруги. А в мене бажання було підійти мовчки, поцілувати з вдяки руку, склонитись низенько івідійти. Люде були навколо і ми мовчки поїхали до дому. Ще мрія світить, певне дитяча мрія, в 5 годині коли посол буде їхати потягом, — вийти на наш півстанок і може він вигляне. Так було — дивиться, чоло було похмуре, він щось думав. Навколо ліси поліські, небо над ними, потяг рушив, а в вікні першої кляси дивилась горда, розумна і рідня голова.

Згадалась осінь позаторішна, згадалась мандрівка по селах і № 16, потім звільнення з посади, потім омішки і кпинки — а на серці росла і кріпла надія безмежна і безмежна подяка горіла в душі.

За труд, за те, що хвилюються і живуть нашим життям, за те що й наше Полісся занедбане згадали, о, як же щиро ми дякуємо.

Дівчина з Полісся.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАҐО, ИЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що мітинг місячний відбудеться дня 6. падолиста, в четвер. Кождий член мусить прибути на мітинг і конечно мусить привести бодай одного члена. Нових членів тепер принимається без жадної оплати вступного до У. Н. Союза і до Братства. Хто приведе члена, дістане нагороду ювилейної кампанії. Тож прошу поважаних членів нашого відділу користати з нагоди. Записуйте своїх жінок, дітий, сестер, братів і всіх своїх кревних і знакомих у свою організацію, а не по польських. Адреса фін. секр.: N. Slowinsky, 2633 N. Mansfield Ave., Телефон: Selly 7955. — Никола Сливінський, фін. секр.

1894-1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

МУЩИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2,000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,175,000,00

ОДЕН МІЛІОН СТО СІМДЕСЯТЬ ПЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ КАПІТАЛУ.

НАЙПЕВНІЙША І НАЙСКОРША ВИПЛАТА ЗАПОМОГ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, КАЛІЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Майже всі німецькі фабрики, які під час війни робили амуніцію, повернули назад до спокійної продукції товарів та що славна фабрика амуніції Крупа виробляє тепер підстави штучних зубів місто амуніції? Чи Ви знаєте, що незрівнана висшість 100% чисто турецького тютюну знаходячогося в Гелмар турецьких цигаретках, переконує курця про вартість доброї цигаретки, а не про якість? Попробуйте зміни на турецькі, а будете вдоволені як і инші.

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

ПРОГРАМА

СВЯТОЧНОГО КОНЦЕРТУ

— що відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ПАДОЛИСТА (NOVEMBER) 1924

В САЛИ УКР. НАР. ДОМУ, 217-19 Іст 6-та ул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

І-ша ЧАСТЬ:

1. М. Гайворонського „Їхав стрілець на війноньку" .... Мішаний хор
2. Святочна промова .... Др. Л. Цегельський
3. Українська Народня Дума: „Чайка", аранжовав О. Кошиця ....
   М. Гайворонського — „Ой козаче мій" ....
   К. Стеценка — „Ой чого ти дубе" ....
   .... Барітонові соля відспіває п. Гр. Павловський
4. Деклямація: О. Черкасенка — „В бурі", виголосить .... уч. П. Балясівна
5. В. Барвінського — пісня: ....
   Мелодія — казка — фортепянові соля виконає .... п. М. Стембів
6. М. Гайворонського — „Военна картина" .... Жіночий Хор

ІІ-га ЧАСТЬ:

7. Ст. Людкевича — „Україну любіть" .... Мішаний Хор
8. Святочна промова, — виголосить .... Ісаяк Базяк
9. К. Стеценка — „Плавай, плавай Лебедоньку" ....
   Степового — „Зимою" ....
   К. Стеценка — „Літною ночю" ....
   сопранові соля пані П. Троїцької з скрипковим акомп. Р. Придаткевича
10. Деклямація Л. Українки — „Сторононька", виголосить .... п. В. Бажанів
11. Придаткевича — імпровізація, ...
    В. Барвінського — пісня, ...
    М. Паганіні — капріс — скрипкове сольо .... п. Р. Придаткевич

Закінчить Український Народний Гимн.

Хорові точки виконає співацьке товариство **„Український Хор"** під діріґентурою **п. М. Гайворонського.** — Фортепяновий провід веде **п. М. Стембів.**

ПОЧАТОК точно година 8-ма вечером. — СТРІЙ святочний або народний.

Дохід зі свята призначений для Інвалідів і революційний фонд.

Підчас продукцій двері салі рішучо замкнені. Між першою а другою частию 15 мінут павзи. Проситься родичів звертати увагу на діти.

ЦІНА: $1.00, 75 і 50 цнт. — Каса відчинена від 6.30 вечер. перед концертом.

255-56 **СОЮЗ УКР. НАРОД. ТОВАРИСТВ міста НЮ ЙОРКУ.**

УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ!

Зближається день 1. падолиста — річниця фактичного повстання української держави у Галичині. Протягом трех годин сеї ночи від Сяну аж по Збруч, від Сокаля по Карпати український нарід обняв власть і українська синьо-жовта фана замаяла високо над нашою прадідною землею. Отся галицька держава злучилась опісля з Народньою Українською Республикою, що повстала над Дніпром, в одну соборну державу.

Самостійна українська держава не вдержалась, але впала у кервавім бою з ворогом України — Ляхами і Москалями. Впала тому, бо вороги наступали з двох боків, тому, бо Україна була лишена власним молодим силам проти сильних сусідів, тому, бо не було звідки дістати ні военного ні санітарного припасу, бо світ, привчений здавна знати наших ворогів з нашої власної вини і занедбання не знав нас.

Часть українських земель загарбала Польща, часть Румунія, а головну пайку прикована ланцами федерації до Москви. Нашу землю роздерто, нашу державність зруйновано, наш нарід наново заковано.

Але сегодня вже нема сили, щоби здержала похід 40-міліонового українського народу до самостійности — до вольної, соборної України!

Покотилася лявіна —
Розвалиться зла руїна.
І де-ж в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб спинила сей огонь,
Розвидняючийся день!?.

Так співав наш Франко! Українці раз зазнали волі, раз їм вона всміхнулась. Крізь кров та пожари війни та революції вмерло за неї пів міліона синів України — і український нарід не спочине, не зложить збруї, доки не стане вольна, едина Україна!

Українці і Українки!

День 1. падолиста се роковини великої історичної події —пробудження української волі! Сей день записаний огнем і кровю в серцях нашого народу. Сей день — се символ нашого воскресення, нашої волі і нашої будуччини! Він учить нас, що ми не раби, що ми вільна нація, що ми уміємо вмирати за волю, що Ляха і Москаля чекає смерть і кара коли наважать на нашу землю! В Галичині, Волині і на великій Україні йде кервава боротьба з гнобителями. Банди, антентати, замахи, підпали — се протест України проти неволі.

Браття і Сестри!

Ми мусимо засталювати нашого духа до боротьби, до слушного часу, до хвилі, коли знов прийде великий зрив до волі! Сей день може прийти ненадійно—кожного часу. Нам треба плекати духа волі, духа независимости — ідею вольної України!

День 1. падолиста мусимо обійти як велике народне свято — свято волі, свято зриву, свято української держави!

„Союз Українських Народних Товариств" м. Ню Йорку рішив обійти сей великий день **величавим народним святом,** яке для вигоди робучих людий перенесено на **неділю, дня 2. падолиста с. р.** Всіх, в кого бе українське серце, взиваємо взяти в сім святі участь.

В програму **свята української держави** увійдуть!

1. **Торжественна Служба Божа і Панахида за героїв і мучеників України.** Всі товариства мають явитися з прапорами в церкві точно о год. 10.30 рано;

2. **Святочний похід з церкви** улицею 7-ою, 1-ою Евню і 6-ою улицею до **Народного Дому.**

В поході возьмуть участь: всі українські товариства з прапорами в комплеті, „Січи", скавти, шкільні діти і весь нарід;

3. **Заприсяження Січовиків і скавтів на прапор України** — з двома промовами в Народнім Домі (зараз по поході);

4. **Торжественний концерт** вечером о 8. год. в Народнім Домі з найдобірнійшою програмою.

Українці і Українки!

Як один возьмім участь в тім святі! Як один явімся на панахиді за борців, як один станьмо до походу, явімся на концерті!

СОЮЗ УКР. ТОВАРИСТВ
МІСТА НЮ ЙОРКУ:

Укр. Жіноча Громада, Сестр. св. Ольги, Вільні Козаки міста Львова, Бр. св. Володимира, Тов. Запорожська Січ, Тов. Зоря, Жеребецька Любов, Вільність в Америці, Тов. Богородчани, Народний Дім, Тов. Січ ім. Б. Хмельницького, Тов. ім. Шевченка, Теребовельська Поміч, Тов. Тисмениця, Тов. Могильниця, Український Хор і Тов. Ходачків малий.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
ПІД НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦНТ.
Можна набути в
„SVOBODA",
83 Grand St. Jersey City, N. J.

НАШІ НЕЗРИМІ ВОРОГИ.

Всякий чув про холеру, сухоти, віспу, пропасницю, тиф, обкладки, сибірку і т. п. Такі хвороби звуться пошестями. Перше не знали, звідкіль вони беруться, і хто розносить їх. Заслабне не знають від чого людина пошестною хворобою а далі — дивись — вже й другі й сотні людей вмирають сотнями й хвороба стала поголовною.

Вчені довго не знали, від чого таке лихо і чому ті хвороби так швидко переходять з одної людини на другу. Вони давно вже міркували собі, що підчас холери в повітрі літають якісь живі створіння, що вони розплоджуються, як рослини або тварини, і що від них оті хвороби; але що воно за створіння — люди не знали, хоч догадувались, що так швидко розплоджуватись може тільки щось живе: або тварина, або рослина.

Літ з двісті тому один учений радив підчас пошестий стріляти з гармат і сурмити в сурми. Він собі міркував, що сим можна налякати й прогнати сих невидимок. Та дарма: хвороба не припинялася. Тільки тепер, завдяки науці, вже добре відомо, від чого бувають пошести. Вперше про се довідалися так. Є страшна хвороба — сибірка. Від неї гинуть цілі гурти і тисячі людей. Коли розглядати в микроскоп кров слабих на сю хворобу, то знайдеш там багато бактерій. Таких бактерій нема в крові здорових тварин, але зате вони є завше в крові тих тварин, що вже заметились. Чи не сі бактерії й коять оту сибірку? Як що й справді вони, то треба тільки впустити сих бактерій в кров здорової тварини, як воно заслабне. Коли-ж бактерії сі не шкідливі, то тварина од них не захворіє. І от, коли стали вприскувати під шкуру здорових тварин такі бактерії, то що-разу тварини хворіли на сибірку. І зрозуміли тоді, що сибірка походить од тих невидимок-бактерій.

Бактерії розплоджуються дуже швидко. Скоро тільки попаде в тіло здорової тварини хоч одна бактерія, то за кілька годин там їх уже цілі міліони. Як насіннячкові кропиви провілля на добрій чорноземлі, так і бактеріям — у тілі людини або тварини. А до того-ж іще вони страшенно живучі, сі палички сибірки. Учені засушували їх і тримали їх сухими чотири роки. Вони собі гадали, що бактерії виздихають без їжі й води. Та помилились: вони тільки задеревіли і чекали на ліпші часи, щоб ожити й плодитись. По чотирьох роках їх прищепили мишам, і всі миші захворіли на сибірку. Тільки вогнем та вапною можна знищити бактерії сибірки. Се-ж одна із найотрутніших бактерій, які ми тільки знаємо. От через віщо, коли од сибірки здихає скотина, то кізяк спалюють, а хлів вишкрібають і обливають лугом (щолоком) а трупи тварин разом із шкурою закопують глибоко в землю і заливають вапною. Як що вапни не буде, то який-небудь чірвак, риючись у землі, проковтне бактерію, вилізе із землі і викине її на траву. Сю траву зїсть корова, і знову піде на скотину падіж. Сі дрібні вовків і ведведів. Вовки не переводять стільки худоби, скільки винищують її сі невидимки-бактерії. Не дарма один учений сказав: „Найнебезпечніші наші вороги — се найдрібніші з них". Скоро бактерії перейдуть з хворої людини на здорову, то й здорова заслабне. Пошесть можна перенести на сорочці, рукавицях, у питві або їжі, а в де-котрих хворобах то й просто в повітрі. Почали вчені досліджувати инші пошестні хвороби і теж дізнавались, що їх коють ріжні бактерії.

Жадна війна не винищує стільки соддат, скільки людей що-року вмірає від сухот, а ся хвороба також од бактерій. Бактерії холери наганяють на нас жах, коли завитають до нас у гості. Бактерії дифтериту (обкладків) вигублюють дітей. Бактерії віспи нівечать наші обличчя і т. д. І от почали нарешті, гоїти і запобігати пошести щепінням.

Перше прищеплювано було тільки віспу. Тепер щепінням гоять багато пошестних хвороб, і запобігають не тільки віспу, а й холеру. За се все ми повинні бути вдячними винаходами славетного французького вченого Пастера, котрий справедливо заслуговує назви — „істиного доброчинця людства".

АРЕШТИ СЕРЕД ДІТИЙ НА ВОЛИНІ.

Холмське Наше Життя пише:

Вже 2 тижні Дубно живе під враженнями нових арештів. Ото арештовано на передмісті міста Дубна — на Сурмичах — 13 хлопців. Найстаршому, кажуть, 19 літ, а єсть і сімнацятилітні.

Справа дуже проста. Місцеві шпики захотіли прославитися. Все кричать, що дармо гроші шпики беруть: треба розкрити якусь „антипаньствову" орґанізацію.

На Сурмичах живе український посол, то не може бути, щоб не було там „антипаньствової" орґанізації. А шукати дуже просто. Ото ставили сурмичане в театрі „Безталанну", а там ще колись хотіли хлопці заложити український пласт, хиба цього не досить? Це-ж сама настояща „антипаньствова" орґанізація.

Зробили трус. Витрусили статут пласту і витрусили, кажуть, книжку протоколів, коли то хлопці збиралися, щоб статут обміркувати — от вам і „компромітуйонце доводи".

А що статут треба було послати на затвердження — треба було пару марок на пересилку та на стемплі, то мусіли, очевидно, хлопці і якісь збори грошей робити та як у порядних людий водиться, ці гроші записали. От вам ці записи — ще один документ „антипаньствової дзялальносці".

Статут послали були на затвердження до окружного суду, мають і відповідь суду, що справа, мовляв, не до суду належить — це знов документ „тайной антипаньствової" орґанізації.

Збиралися літом приїхати до Дубна на екскурсію пластуни зі Львова і хотіли Сурмицькі хлопці гостий привітати, як то робиться у всіх порядних людей. З того, правда, нічого не вийшло, бо гості не приїхали, але вже одно те, що Львовяне написали листа, а Сурмичане збиралися їх вітати — це знов ще новий доказ „антипаньствовости".

Витрусили, кажуть, в одного хлопця лист від брата з Радянської України — ну, це вже „всякий признає за антипаньствове".

І тринацять хлопців арештовано. Много материй зосталися без хліба, бо ці хлопці (то в мулярах, то шевські учні, то поденні робітники) були единою піддержкою сімі.

Сфотографували їх на поліції, кажуть, ще й відтиски пальців робили, кілька день допитували — все як при найтяжчих злочинцях. При допитах толковано дітям, „же жадней України нема, же едина віра католіцка" і тому подібне.

По цілому місті переполох. Родичі бідні в плач. Чатують при поліції, чи не повезуть хлопців „на Сибір". Бігають бідні по всіх — поради шукають, витрачаються з останнього гроша, адвокатів просять, тратять робочий час, стратили спокій... Одна мати останні 5 пудів жита продала, продала спідницю, щоб ратувати сина. На марне те їй, бідній, пішло...

Тимчасом хлопців почав допитувати слідчий. Поперелякувані, настрашені, плутаються... Допити тягнулися часом по кілька годин одного й раз закінчилися о 12 год. ночі. Змучені, знесилені говорили Бог знає що.

Після допитів шестеро звільнено. З решти вдалося родичам під залог 500 злотих за кожного взяти на поруки ще трьох, а четверо: Яків Кравчук Кость Мазур, Микола Самков, Володимир Андріїв — 17 літ сидять і на поруки їх взяти не дали.

Хмопці послабіли, а Кравчук (син бідного до того ще однорукого робітника-муляра), кажуть, утратив рівновагу й цілі дні щось, бідний, говорить.

Це-ж сором перед цілим світом, коли вже шукають „вроґуф паньства" серед дітий;

Сергій Козицький.

З ЖИТТЯ СЕЛА НА ВОЛИНІ.

Із села Бискупичі Руські, пов. Володимир Волинський, пишуть до холмського Нашого Життя:

Російський міністр Столипін мав досить слушности, коли видав наказ переводити села з общинного користування на хуторську систему в цілях поліпшення господарчого стану селян.

Селяне, котрі ще перед війною 1914—1918 р. перейшли на хутори бідними, рік за роком загосподаровувалися й тепер стали далеко заможнішими.

На хуторах господарі багатіють, що вважається за добре. Але-ж селяне, будучи розкидані по хуторах, рідко бачуть один одного, рідко говорять про спільні справи, а коли нема обміну думок, то нема жадної єдности. Кожний хуторянин замикається в інтересах свойого хутора й більше його ніщо не цікавить. То буде зла сторона хутора, особливо при теперішніх обставинах життя нашого народу.

Село Бискупичі Руські перейшло на хутори в 1914 році. Ці хутори розложені в 4-ох кольоніях, котрих обєднує спільна церква й школа. Господарів нараховується до 100, землі мають більше 500 десятин. У середньому припадає на господаря 4—5 десятин. Підчас війни 1914—1918 р. селяне сиділи у своїх хуторах, лише 5 господарів виїзжало до Росії. Забудування хуторян цілі, як що не рахувати двох чи трох хат, зруйнованих підчас війни. Селяне живуть заможно, хоч є 5 чи 6 господарів, посідаючих по 1—2 десятині, котрі по причині малоземелля, бідують. Сьогорічний неурожай й великі і часті податки даються в знаки селянам.

Газетою і політичними новинами ніхто з селян не цікавиться й на ґазету в Бискупичі Руских хуторах попиту нема, що очевидно чести для них не робить. В селі є українська школа, заснована давно. Будинок тієї школи збудований на церковній землі стоїть тепер. При школі нема ні подв ря ні площі, деб діти в часі перерв могли подихати свіжим воздухом. Брак такої площі при школі очевидний, але, на правеликий жаль, тамошній настоятель церкви не бачить потреби в ньому.

Учитель — Українець забув про свою ролю на селі та й ще чисто українському.

Дякуючи школі відсоток неграмотних у селі незначний. На жаль грамотні ще недобачують потреби в кооперативній лавці й читальні „Просвіти", до котрої могли-б заходити для читання ґазет і бесід. Ніхто, видно, з селян не думає про заснування кооперативи й читальні, котрі існують в багатьох селах повіту.

Не можна обминути мовчки й самого Бискупицького хуторянина, як такого. Він має вигляд затурканого й заляканого селянина, котрий ніби то боїться поліціянта, але на ділі та заляканість виражається в недовірі, яким хуторяне можуть обдарувати кожного приїзжаючого до них незнайомого чоловіка.

В селі є досить гарна мурована церква. Новий стиль прийнятися в Русько-Бискупицькій парафії легко, але-ж коли парафіяне довідалися, що по инших парафіях святкують по старому, стали вимагати служити теж по старому стилю.

Хуторян треба розбудити од сплячки й показати шляхи, котрі ведуть до кращого: кооперації й просвіти.

Цікаво, як до того ставиться місцевий учитель, на обовязкові котрого лежить учити не тільки дітей, алеж і народ, бо він же народній учитель.

ТОВАРИШІ КУРЦІ! СЕ Є ПРАВДИВИМ ФАКТОМ

„Вчера вечером я грав в карти і одно що було замітним то се, що зі сімох грачів, пять курило ГЕЛМАРС. Вони оцінили добру циґаретку так як і я і натурально вибрали ГЕЛМАРС".

Як що Ви ніколи не курили турецького тютюну, Ви не знаєте, що Ви тратите.

ГЕЛМАР турецькі циґаретки мають в собі чистий турецький тютюн і дадуть Вам втіху вдоволення в кождім потягу. ГЕЛМАРС се найбільша цінність Американської циґаретки.

ГЕЛМАРС суть абсолютно чисті і паковані в картоносвих пачках, щоб не ломалися.

Як инші, Ви вдоволитесь зміною на Турецькі.

Anargyros

Витворці найлучшого сорта Турецьких і Єгипетських Циґареток у світі.

BOXES of 10 or 20

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМЕНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
під управою прибувшого з Европи Олега Азовського
— відограє —
дуже веселу комедію-оперетку

ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ

В СУБОТУ, 1-ГО ПАДОЛИСТА, 1924 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 East 6th Street, New York City.
Початок точно о годині 8.30 вечером.
ЦІНИ МІСЦЯМ ВІД 50 ДО 75 ЦЕНТІВ.
254-55 **ТЕАТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ!

ГАЛОВІН БАЛЬ
— уряджує —
Товариство О. Нижанковського
В СУБОТУ, 1. ПАДОЛИСТА
На гали парохіяльній.

На сей Баль запрошуємо усе хвальне Громадянство.

В НЕДІЛЮ, 2. ПАДОЛИСТА
Бофаловська громада обходити-ме
6-ТУ РІЧНИЦЮ
Проголошення Української Держави.

Програма свята: 10 рано Сл. Божа з панахидою за поляглих Героїв на поли битви за Рідну Вітчину. О 7-ій вечером Академія, котру устроює висше згадане Товариство. Дохід з Академії на Рідну Школу в краю.

Прохаєсь о якнайчисленнійшу участь усе чесне Громадянство місцеве і з околиць. Покажім ділами не словами, що встане Україна. 254-55

ПОЗІР! — ПОЗІР!
ДІТРОЙТ І ГАМТРАМК, МІШ.!
Тов. „Згода", від. 20 У. Н. С.
дає першу в сім році

ЗАБАВУ З ТАНЦЯМИ

В НЕДІЛЮ, 2. ПАДОЛИСТА
в сали „Укр. Хати"
2240 Greyling. Hamtramck, Mich.
Початок о год. 7-ій вечером.

Тов. ім. М. Шашкевича і М. Січинського просить взяти участь в забаві. Проситься членів, щоби всі, як один явилися, а також привели приятелів і знакомих. Підчас забави буде приниматися нових членів без ступного як до У. Н. Союза так і до Тов. „Згода". Хто тільки прийде, певно не пожалує, бо за добру забаву ручить 255

КОМІТЕТ.

[illegible] Т. Ложина, секр.

ПАТЕНТИ

Наш патентовий підручник та разкові знимки вишлемо даром на жаданне. Пишіть по них сейчас. Можете писати до нас по українськи. Справи, відносячіся до патентів, трейд маркс, та продажа патентів, полагоджуемо сейчас.

BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
(Successors to A. M. WILSON, Inc.)

ФАРМИ!

ДОБРА НАГОДА купити фарму, котра положена в місті, зараз перша фарма від міської улиці, рівна добра чорна земля, без каміння, сад, озеро, ліс, багато нарубаних дров, котрі зараз можна продавати, дім на 2 фамілії з 14 кімнат, з усіми уліпшеннями, електрика, ванна, і вода у всіх будинках, велика стодола, молочарня де розливається молоко у фляшки, машина до розливання, машина до миття фляшок, машина доїти корови, 2 гаражі, автомобіль, трактор і розмаїта машинерія потрібна на великій фармі, 24 корови, 4 коні, 6 великих безрог, молоко продається на кварти по 12 ц. за кварту, 2 мінути ходу до кари і стації. Ціна за все $18.000, готівкою $6.000. Голоситись до:

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ
ФАРМА ПЕРШОЇ КЛЯСИ

в стейті Ню Джерзи, в віддаленню 65 миль від Ню Йорку, о 61 акрах рівного, чистого чорнозему, в тім 10 акрів мішаного лісу, 6 акрів луки, а решта під управою. Дім в половині мурований на 10 румів з верандою і 2 пивницями, велика стайня, стодола, возівня, 2 курники, хлів, шпихлір і буджарня. Вся потрібна господарча машинерія. Сегорічний збір продаеся з фармою. 14 гарних коров, з чого 10 тільних, 1 бугай, 3 добрі коні, 3 великі годовані безроги і 5 меньших, до 200 курей. До стації і міста 3 милі. До школи кілька мінут ходу. За молоко місячно бересь до $300.00. Ціна $9.000, готівкою $3.500, а решта на довголітну сплату після умови. По близші інформації приходіть або пишіть на адресу: VL. KNIHINITSKY, 30 E. 7th St., New York, N. Y. 255-57

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Найдовший і найвисший міст у світі будується тепер на ріці Делавар, котрий має получити місто Філядельфію з містом Камден? Чи Ви знаєте, що тиждень за тижнем, рік за роком, Гелмар турецькі цигаретки дають найбільшу сатисфакцію міліонам курців по цілому краю? Ви вдоволитеся зміною на турецькі.

— ДАРОМ —

вишлемо Вам мапу цілої Европи, коли пришлете нам 10 адрес своїх знакомих і дво-центову марку на кошта пересилки.

THE STANDARD BANK
55 AVE. B., NEW YORK

СТІННІ КАЛЄНДАРІ на рік 1925

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Між иншими на увагу заслуґує Календар під назвою „Скажи мені правду мій милий козаче", мотиву українського в 14 кольорах, дуже гарно викінчений, ціна за оден календар з пересилкою 30 ц., 4 за $1.00. Шторникам агентам і для тих, що хочуть занятись продажю Календарів, висилаемо спис 25 ріжнородних Календарів імпортованих з краю за гуртову ціну. За $4.00 вишлемо 25 календарів на 1925 р. Замовлення посилайте на адресу: 228

UKRAINIAN BAZAR,
166 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим маемо честь повідомити нашу клієнтелю в Jersey City, N. J., що маемо на складі европейське гусяче на пів з пухом піря по дешевим цінам. Приходіть самі і скажіть про се своїм знакомим. На жадание вишлемо пробки почтою. Невдоволеним з піря звертаемо гроші. — Голоситися до: 243-44

W. E. NAUMOWYCH
328 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2. до 8
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ, образ драматичний з життя народа зі співам в 6 актах (14 осіб) .25 ц.
СЕМЕ НЕ КРАДИ, сумна комедія в однім акті (9 осіб) ....15 ц.
СИРОТИ, образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) ......25 ц.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

П. Носовець.

З ВРАЖІНЬ НА ПІДЛЯШУ.

Константинівський повіт, один з північно-західних куточків наших земель. Населення, економічно напів зруйноване війною, ще й досі через тяжкі умови на життя, а особливо податки, не може прийти до нормального стану життя. У того немає хати або клуні, у того худоби, а в того брак одного й другого разом.

А найбільше дошкулює голод на землю. На землі, які підлягали парцеляції, спроваджено мазурів, а вони, як гриби після дощу, розселились, напр., на землях бувшого Ліснянського монастиря і майорацьких землях. Поміщики-дідичі як сиділи на своїх величезних обшарах, скроплених кровю і потом нашого народу, так спокійненько собі й сидять. А наш селянин-підляшанин на кількох моргах здичавілої за час війни і біженства землі мусить і семю утримати і відбудовуватись і заплатити ті величезні податки, що сиплються на нього, як колись бувало панщизняні нагаї на спини кріпаків-дідів.

Не встигає здичавіла підляшанська земля родити стільки хліба, щоб його старчило одігнати всі біди, які так люблять нашого селянина хлібороба.

„Чому-ж не старалися купити землі, коли йшла парцеляція?" — Нічогісенько не знали про це поки аж не почали осeлюватись мазури.

Справа з культурно-національним життям стоїть значно гірше, ніж з економічним. На всенький Константинівський повіт, що по довоєнній статистиці мав 53% українського православного населення, немає ні одної української школи, як то є й всюди по Холмщині і Підляшу. За те в кожному маленькому навіть селі маються польські школи, а в бувшому Ліснянському монастиреві, осередкові русифікації жіноцтва за часів російських, мається тепер навіть вчительська семинарія польська, яка старанно готовить будучих польонізаторів нашого Підляша.

На всенький повіт мається тільки дві православних церкви, в с.с. Носові і Гнойні. В решті селах церкви або замкнено (в с. Бублі-Старому), або пересвячено на косцьюлки. В м. Константинові православну муровану церкву розібрано; з того матеріялу має бути школа. В с. Носові священствує старий о. Плескацевич, який не тільки не може стояти на сторожі своєї православної української пастви, а через глубоку старість з трудом відправляє Службу Божу. В с. Гнойні священиком о. Каминський, відомий за царських часів „мисіонер и патріот русскій", а тепер „бардзо пoржондни ксьондз рускі". Духовній сладі в Варшаві зовсім не цікаво знати, в якому стані знаходиться тих кілька парафій, що мають нещастя їй підлягати, які стусунки між пастирями і парафіянамиє їй — аби місце не було пусте, аби сліпо виконувались її розпорядження.

Школу-б нам, свою ріндy школу, щоб діти наші не капічились по чужих польських школах, а вчились своєю мовою. Церковцю-б нам відімкнули, щоб ще хоч раз побачити тих Святих, що діди з батьками і ми їм молились, щоб хоч діточкам нашим їх показати". Таке невинне жадання чуємо з уст нашого підляшанина, а таке невинне жадання не може бути задоволеним в демократичній республиці. „Чи просили-ж ви кого, щоб відімкнули вам церкву, щоб дали школу?" — Просили, усіх просили, і старосту просили і Дениса і міністра в Варшаві просили, але ніхто нас не слухає. Навіть польського біскупа, як обіздив костели, просили допомогти нам відкрити церкву, так той сказав: „як перейдете на унію, то завтра церква буде відчинена і матиме-те ксьондза, а як не хочете, то нічого вам не пораджу". Відмовились від такої ласки категорично. „Про школу теж просили. Відмовлено: в Польщі можуть бути тільки школи польські".

Стерoризованість населення через місцеву адміністрацію, яку населення старається обходити дорогами, культурно-національна безправність, відсутність української свідомої інтелігенції, яка-б помагала населенню боротися за свої права, тяжке матеріяльне положення — усе це вкупі робить життя для українського населення Константинівщини на Підляшу невимовно тяжким. Серед населення зявляється якась розпука, відсутність віри в краще майбутне. Але загалом населення поки що твердо тримається своєї мови, своєї батьківської віри і своїх звичаїв, дружньо бойкотуючи, напр., заведення нового стилю в святкуванню православних свят.

Так стоїть справа життя нашого народу в одному з повітів на Підляшу. Мабуть не краще воно живеться і по других повітах культурно-просвітним організаціям Волині і Холмщини, а також і свідомим громадянам слід звернути пильну увагу на такий сумний життевий стан Підляша, цього північно-західнього фронту наших українських земель, допомогти нашим людям-підляшанам, як не матеріяльно, то духовою поживою — українською літературою для дітий і дорослих. Т-во „Рідна Хата" в м. Холмі, гадаю, не відмовилося-б узяти на себе працю для приняття пожертв літературою і розпреділення її по селах Підляша.

СИН УКРАЇНИ

Історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовання та редакція Вал. Злотопольця, компонували Ігор Федів та Вал Злотополець.

Брош. $1.50, опр. $2.00.

„SVOBODA",
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ

ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ.
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА.
КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ,
КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ
АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру з наведених справ, нехай особисто або писемно зголоситься до знаної з перед війни правдиво української канцелярії нотаріальної:

T. J. HRYCEY & CO.
329 SOUTH FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.
Bell Phone: Lombard 25-93

Засновано: 1920 року: Властителі: Стефан і Марта Кавара.

Готуйтеся на зиму. — З доброго піря, добра подушка!

ПІРЯ

скубане, мох і ціле з мохом, і імпортоване з Чех. Полотно на насипки (Ticking) рівнож імпортоване з Чех. Пишіть по цінник. На жадання вишлемо пробки. Пишіть по українськи або довільною мовою на адресу:

THE LIBERTY MERCHANDISE SALES CO.,
P. O. Box 152, Station D, New York City.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ П СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.
„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.
„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.
„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК ....$ 7.00
" " НА ПІВ РОКУ ....$ 3.75
" " НА ТРИ МІСЯЦІ ....$ 2.00

В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:

" " НА РІК $10.00
" " НА ПІВ РОКУ ....$ 5.00
" " НА ТРИ МІСЯЦІ ....$ 2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часопися.

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

"SVOBODA". 83 Grand Street. JERSEY CITY, N. J.

ЗМОВА.

(Оповіданне одного лікаря).

Чимало буває пригод з отими нещасними, якими не знати за що одібрано те, без чого людина обертається вже в двоногу тварину. Довелося мені довший час лікарювати в однім великім місті у великій лікарні для божевільних. З недужими в мене були дуже гарні відносини.

Але се не ратувало мене од несподіванок між иншим дуже частих. Про одну з таких несподіванок отсе й хочу тут розповісти вам.

Одного звичайного дня піднявся я для візитації на другий поверх будинку для божевільних. Прохожу через велику салю для прогулянок божевільним. Де-котрі з хворих радо вітають мене, а більшість, бачу, скупчилися в далекім кутку й про щось таемничо радяться.

— А що у вас там за нарада така? — весело звертаючись до них, підхожу я до гурту.

Вони повернулись до мене і на обличчях, хоч вони й божевільні були, вималювалася якась ніяковість.

Мене се зацікавило.

Дивлюся, — вони ззирнулися один з одним і, коли я наблизився до них, раптом оточили мене колом.

— Що таке? — здивовано питаю їх.

— Та бачте, пане лікарю, — одказує усміхаючись один з божевільних, — як сами здорові знаєте, годують нас тут не дуже той...

— Ну?

— Так от ми й вирішили отсе гуртом зарізати вас і спекти на кухні... Печеня буде добра й на всіх вистарчить.

Вони, перезирнувшись лукаво, зареготались. Мені-ж було, правду кажучи, не до реготу. Я знав добре, що то таке — намір божевільного. Що божевільний наважився ізробити, то вже не рахувати-меться з перешкодами.

— Чому-ж саме мене?.. — несподівано для самого себе спитав я і глянув до виходу, чи немає часом коло дверий когось із слуг. Як на те — анікогісенько, опріч инших божевільних, яких, бачу, теж почала цікавити наша бесіда незвичайна, бо вони один за одним підходили до гурту.

— Хо-хо-хо! Чому? А звісно чому! Ви такий повненький, біленький, смашненький, хо-хо-хо! А худорляві на біса нам...

Я знав їхню вдачу досконало. Найкраще ошарашити божевільного несподіванкою.

— Гаразд, — кажу, — се все добре. Але... як же ви різати-мете мене, коли ножа не маєте?

Вони ще лукавіш перезирнулися, а один із тих, що стояли позаду, витяг з-під поли свого довгого халату величезного кухарського колодія і показав мені. Товариші його зареготали. Бачу, що вкрали ножа у роззяви-кухаря.

Мені мороз подер по-за шкурою. А тут хоч би хто нагодився. Знаючи проте, що повинен же хтось нагодитись в сю хвилю, бо-ж не сам я роблю візитацію, я поклав неодмінно протягти розмову з ними хоч кілька хвилин, поки хто навернеться. Мені спав на думку досить дотепний вихід із крутого становища. Не моргнувши навіть бровою, хоч у середині мені холонуло, я почав:

— Чудесно, чудесно!.. Чудова вигадка! І як се ви все гарно обміркували... Тільки от що...

— Що? — занепокоїлись божевільні, урвавши регіт.

— Та бачите... ситий... гладкий я дуже...

— Ну, то що? Тим ліпше.

— Та воно хто каже... Моє мясо повинно бути дуже смашним, не то що в якогось із вас — виснаженого, кощавого... Але до ситого мяса конче потрібна сіль, бо як же їсти-мете його без соли. А соли у вас, я бачу, й нема.

Божевільні зляканo подивились один на одного й прошептали: „Соли нема..."

— То-то бо й є, — зрадів я, що вгадав. — Так от почекайте тут хвильку, я побіжу, вкраду в кухаря з фунт соли і принесу сюди, щоб ніхто не бачив. Тоді вже зовсім добре буде.

Бачу, зраділи. Я хутко югнув з тісної юрби і вискочив у двері.

Прийшли слуги і стусанами позаганяли несподіваних різників по камерах.

ВІДОЗВА

До Українських Студентів в Америці.

На днях завязався Комітет для піднесення українського шкільництва і виєднування допомог українським студентам і студенткам висших шкіл в Америції тому сею дорогою звертаємось до всего українського студентства, щоби всі інтересовані зволили ласкаво як найскорше (єсли можливо ще перед пятим падолистом) надіслати свої просьби о підмогу разом зі звітами про свою наукову діяльність, обставини, матеріяльний стан, число українських студентів і студенток в сій інституції де вчаться і иньших, єсли Вам якісь факти про се звісні, і т. д.

Сі подання найлучше писати по анґлійськи, бо сі зголошення будуть переглядати видніщі Американці, з котрими наш Комітет навязав зносини в сій справі.

В справі сих зголошувань і дальших інформацій просимо писати до секретаря Комітету, на адресу:

D. T. LAZARE
51-55 Broad St., Bloomfield, N. J.

P. S. Просимо всі українські часописи о передрук сеї відозви.

Д. Лазар.

ПОЗІР! — ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК
відіграє представленне
„НАЙМИЧКА"
драму у пятьох діях Івана Тобілевича
В НЕДІЛЮ, 2. ПАДОЛИСТА
у Церковній Гали
394 BLACKSTONE УЛИЦІ,
у дохід Української Католицької Церкви св. Михайла.
Піднесення куртини точно о 7. вечер.
Будуть прекрасні співи.
Проситься всіх Українців з Вунсакет і доокружних міст прибути.
254-55 Церковний Комітет.

ЖЕРТВА МАНЕВРІВ.

Підчас маневрів німецької райхсвери на Гановерській території гармата переїхала сімох жовнірів і одну жінку. Крім цього граната, яка передчасно експльодувала, розірвала одного підстаршину.

ШЛЕСЬКЕ ЕПИСКОПСТВО.

Польський уряд опрацьовує проект утворення осібного єпископства на Шлеську, як разом з дієцезіями — ченстоховською, келецькою тарнівською увійде в склад майбутнього архиепископства.

Найновійші Книжки зі Старого Краю

† До характеристики українських правих партій. В. Андрієвський	10
† В 60-і роковини смерти Шевченка	10
† Жах. Збірка оповідань. Бандурист	10
† Незабутні. Нариси. Б. Лепкий	15
† Памяти І. Франка. Зібрав З. Кузеля	10
† З минулого. Т. І. В. Андрієвський	50
† Українська літературна мова й правопис	10
† Енеїда. Твори. Т. І., І. Котляревський	45
† Наталка Полтавка і ин. Твори. Т. ІІ., І. Котляревського	25
† Славянський світ в його минулому й сучасному. Д. Дорошенко 1.50, в гарній оправі в пів полотно з картою Славянщини	2.00
† Спомини утікача. В. Леонтович	30
† Життя й відносини на Радянській Україні. І. Герасимович	20
† Під колесами історії. Др. С. Томашівський	25
† Марко Проклятий і ин. Твори О. Стороженка	45
† Кобзар. Т. Шевченко	1.50
† Повісти (Артист, Музика й ин.) Т. Шевченко	90
† Чорна Рада. Твори. Т. І. П. Куліш	50
† Поезії. Твори. Т. ІІ. П. Куліш	50
† Голод на Україні. З 39 образками. І. Герасимович	50
† Василько Ростиславич. В. Бирчак	1.00
† Кобза та кобзарі. В. Ємець	35
† Національне виховання. Б. Клин	15
† Україна. Твори. Т. ІІІ. П. Куліш	30
† Псалтир. Твори. Т. IV. П. Куліш	50
† Огляд національної території України. Др. Ст. Рудницький	35
† Каїн і Авель. Драма. І. Орлов	30
† Українська справа зі становища політичної географії. Др. Ст. Рудницький	50
† Словар української мови, повний, в двох томах кишеневого формату, Б. Грінченко, в оправі	6.00
† Російсько-український словар в 1 томі в кишеневім форматі, Уманец ы Спілка, в оправі	3.00
† Струни. Антольоґія української поезії від найдавніших до нинішних часів. Влаштував Б. Лепкий. 2 томи	2.75
† Оповідання з Всесвітної Історії. Ол. Барвінський, в двох частях	80
† Основи Пластунства (скавтінґ), О. Яремченко	10
† З минулого, І. В. Андрієвський, в пол. оправі	1.50
† Вибір Творів, Яків Щоголів	25
† Дорош, Гаркуша і инші оповідання, Олекси Стороженка	45

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаемо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил не можуть вілтак нарікати на часопись, що непоміщено їх оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРОХІЯ св. Михайла в Hazleton, Pa., пошукує дякоучителя, котрий би умів провадити школу, хор на чотири голоси і представлення. Посада від 1. грудня. Першеньство має не жонатий й молодий дякоучитель. Платня після угоди. Зголошення слати до: ST. MICHAEL GR.-CATH. CHURCH, 74 N. Laurel St., Hazleton, Pa. 254-56

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ І КЕНДИ ШТОР в українсько-польській дільниці. Голоситись під ч. 144 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J. 154-57

ДОМИ! — КАРТЕРЕТ І ОКОЛИЦЯ!

Повідомляемо родимців, що ми занимаемося будовою нових домів і направками старих. Даемо пораду в купованю і спродаваню домів та лотів. На жаданне доставляемо обчислення, пляни та позичку. Українці, коли хочете заощадити свій тяжко запрацьований гріш, то вдавайтесь до нас, а певно що не пожалуєте. CARTERET BUILDING CORP. CO., 651 Roosevelt Ave., Carteret, N. J. 250-55

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Українська спілка пошукує спосібних людий на організаторів до заклавання наших філій по других містах Злучених Держав. Сейчас потребуємо кількох людий на слідуючі міста: Boston, Mass., New York, Chicago, Ill. Також потребуємо кількох людий, котрі би могли нас репрезентувати в слідуючих стейтах: Minnesota, Mosouri, Iowa і Indiana. Наша спілка провадить торговлю, спродає і купує сир, масло, яйця, кури живі і биті по гуртовних цінах. Також принимаемо спільників з меньшим або більшим капіталом. Наша спілка перша в Америці, котра провадить сего рода інтерес. Українці, котрі в нас купують товари, дістають добру сатисфакцію, і скажуть, що наші товари і ціни суть лучші як у других. 253—

PETER LEWICKI & CO., Inc.
229 Callowhill St., Philadelphia, Pa.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ В АМЕРИЦІ.

Ми продаемо піря нашого власного виробу, яке не зіпсоване довгим лежаннем. Можемо вислати ціле піря, дерте або мох. На жадання вишлемо всі пробки до якої небудь місцевости в Америці. Пишіть сейчас з цілковитим довірем до найбільшого українського складу з пірем:

ALBERT STETZ,
138 Passaic St., Passaic, N. J.

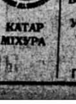
ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.

Ми виробляемо і спроваджуемо всякого рода першої кляси ручно роблені

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ найліпші у світі. Ґарантовані на десять літ. Наші ціни низші від других фабрикантів. Інструкції граня даром для купуючих. Пишіть по Даровий каталоґ.

RUATTA SERENELLI & CO., 817 Blue Island Ave., Dept. 105, Chicago, Ill.

КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами.

SANYKIT

Охоронач для мущин. Дає найбільшу охорону. Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00

У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York

Пишіть по [illegible]